VALTIOVARAINMINISTERIÖ

HE 266/2018 vp

29.1.2019

Kunta- ja aluehallinto-osasto
Hallitusneuvos Ilkka Turunen

Työ- ja tasa-arvovaliokunnalle

Hallituksen esitys (HE 266/2018 vp) eduskunnalle laeiksi Kasvupalveluvirastosta, kasvupalvelujen asiakastietojen käsittelystä ja turvallisuusselvityslain 37 §:n muuttamisesta - valtiovarainministeriön asiantuntijalausunto

Esityksen keskeisestä sisällöstä

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Kasvupalveluvirastosta ja laki kasvupalvelujen asiakastietojen käsittelystä, jolla kumottaisiin yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annettu laki. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi turvallisuusselvityslakia.

Esityksessä ehdotetaan, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus jatkaisi valtion ja maakuntien yhdessä käyttämien työ- ja elinkeinohallinnon sähköisten ja digitaalisten palvelujen sekä tietojärjestelmien ja alustojen tuottamista ja ylläpitämistä ja muuttuisi tältä osin Kasvupalveluvirastoksi. Virasto hoitaisi myös kotoutumisen edistämisestä annettavaksi ehdotetussa laissa tarkoitettuja valtion korvauksia koskevat tehtävät. Kasvupalveluvirasto tarjoaisi valtakunnallisesti keskitettyä neuvontaa valtakunnallisissa kasvupalveluissa sekä sähköisten ja digitaalisten palvelujen käytön tukea loppuasiakkaille, viranomaisille, palveluntuottajille ja muille sidosryhmille. Maakunnalliset tarpeet huomioitaisiin Kasvupalveluvirastossa perustamalla sille johtokunta ja asiakasneuvottelukunta.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista annetussa laissa tarkoitettujen maakunnallisten ja valtakunnallisten kasvupalvelujen asiakastietojen käsittelystä. Käsittelyä varten olisi rekrytoinnin ja työllistymisen asiakastietojärjestelmä ja yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmä. Turvallisuusselvityslain viittaus yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmään päivitettäisiin koskemaan ehdotettua asiakastietolakia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2021 alusta lukien samanaikaisesti muiden maakunta- ja kasvupalvelu-uudistukseen liittyvien lakien kanssa.

Esityksen suhde maakunta- ja sote-uudistukseen

Esitys liittyy maakunta- ja sote-uudistukseen ja tältä osin erityisesti eduskunnan käsiteltävänä vielä olevaan hallituksen esitykseen HE 15/2017 vp (hallituksen esitys eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi) sekä hallituksen esitykseen HE 14/2018 vp (hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi eli ns. MAKU II). Lisäksi esitys liittyy alueiden kehittämistä ja kasvupalveluja koskeviin hallituksen esityksiin (HE

Valtiovarainministeriö Snellmaninkatu 1 A, Helsinki PL 28, 00023 Valtioneuvosto Puh 0295 16001 (Vaihde) Faksi 09 160 33123 valtiovarainministerio@vm.fi www.vm.fi Y-tunnus 0245439-9

35/2018 vp, 93/2018 vp ja HE 96/2018 vp). Valtiovarainministeriö toteaa, että näiden seikkojen johdosta nyt käsiteltävänä olevan esityksen käsittely tulisi sovittaa yhteen edellä mainittujen esitysten käsittelyn kanssa.

Ehdotus laiksi Kasvupalveluvirastosta, yksityiskohtaisia huomioita

Lakiehdotuksen 3 §:n 3 momentin mukaan virasto toimii monipaikkaisesti valtion, maakuntien ja kuntayhtymän toimitiloissa. Säännösehdotus ja sen yksityiskohtaiset perustelut on kirjoitettu sisällöltään niin yleiseen muotoon, että niistä voi saada myös sen käsityksen, että maakunnilla ja kuntayhtymällä olisi velvollisuus osoittaa toimitilojaan Kasvupalveluviraston käyttöön.

Tämän johdosta sääntelyssä tulisi ensinnäkin ottaa huomioon se, että maakunta- ja soteuudistuksen johdosta maakuntien omistukseen tulevat kiinteistöt, kiinteistön hallintaan oikeuttavat osakeyhtiöiden osakkeet, maanvuokrasopimukset sekä toimitilojen vuokrasopimukset on HE 15/2017-esitykseen sisältyvän voimaanpanolain 31 §:n mukaan siirrettävä maakuntalain 16 luvussa tarkoitetun maakuntien toimitila- ja kiinteistöhallinnon palvelukeskuksen (Maakuntien tilakeskus Oy) omistuksen ja hallintaan. Maakuntalain 120 §:n mukaan ko. palvelukeskuksen tehtävänä on mm. tuottaa maakunnille tilapalveluja. Toiseksi ehdotetun sääntelyn lähtökohtana tulisi olla, että itsehallinnollisten maakuntien ja kuntayhtymän toimitilojen käyttö valtion viranomaisen käyttötarkoituksiin tulisi olla sopimuksenvaraista toimintaa ja perustua siis vuokra- tai muuhun käyttöoikeutta koskevaan sopimukseen, jossa sovitaan myös toimitilojen käytöstä maksettavasta vuokrasta. Näin ollen säännösehdotuksen sanamuotoa olisi tarpeellista täsmentää. Säännöksen voisi kirjoittaa esim. seuraavalla tavalla: ”*Virasto toimii monipaikkaisesti valtion toimitiloissa. Virasto voi toimia myös maakuntien ja kuntayhtymän toimitiloissa, jos virasto ja maakuntien toimitila- ja kiinteistönhallinnon palvelukeskus tai virasto ja kuntayhtymä sopivat asiasta erikseen”*.

Esityksen vaikutukset

Valtiovarainministeriö huomauttaa, että esityksen perusteella Kasvupalveluviraston, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin ja maakuntien tieto- ja viestintäteknisten palvelujen palvelukeskus Vimana Oy:n[1] välinen työnjako on vaikeasti hahmotettavissa. Työnjakoa tulisikin viimeistään esityksen täytäntöönpanovaiheessa selkiyttää.

Työ- ja elinkeinoministeriön määrärahaesitykset maakuntauudistukseen ja erityisesti kasvupalveluiden edellyttämien tietojärjestelmien uudistamiseen ovat taloudelliselta arvoltaan merkittäviä (yli 10 milj. euroa). Tietojärjestelmien uudistamista koskevat suunnitelmat ja esitykset ovat kuitenkin vielä varsin yleisellä tasolla ja mm. keskeisiä hankkeita koskeva julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta annetun lain (634/2011) 4 §:ssä tarkoitettu arviointi on tekemättä. Valtiovarainministeriö huomauttaa, että myös näillä tekijöillä tulee olemaan vaikutuksia tietojärjestelmähankkeiden käynnistämiseen ja toteutuksen uudistuksen jatkovalmistelussa ja täytäntöönpanovaiheessa.

Valtiovarainministeriöllä ei ole toimialansa näkökulmasta muuta lausuttavaa esityksen johdosta.

Tiedoksi: erityisavustaja Matias Hildén

[1] Maakuntalaki 122 § (HE 15/2017 vp)